

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра загальної економічної теорії
та економічної політики

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)

“ ”

2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 051 Економіка
за магістерською програмою професійного спрямування
«Теорії та моделі управління економікою»
на тему: **«Інновації та їх вплив на економічний розвиток»**

Виконавець:

Студентка 63 групи факультету економіки
та управління підприємництвом
Паламарчук Анастасія Олександрівна

Науковий керівник:

д.е.н, професор
Кухарська Наталія Олександрівна

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙ ТА КОНЦЕПЦІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	6
1.1. Історичний розвиток поняття «інновацій» та формування інноваційної теорії.....	6
1.2. Стимули і фактори ініціювання інновацій.....	16
1.3. Роль концепцій інноваційного розвитку економіки у формуванні потенціалу розвитку економічної системи.....	20
Висновки до 1 розділу.....	23
РОЗДІЛ 2. ВПЛИВ ІННОВАЦІЙ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇН.....	25
2.1. Оцінка впливу впровадження інновацій на економіку розвинених країн.....	25
2.2. Глобальні зміни у світовій економіці та їх вплив на інноваційні процеси.....	32
2.3. Інновації як фактор підвищення конкурентоспроможності країн.....	41
Висновки до 2 розділу.....	48
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	50
3.1. Сучасний стан інноваційного розвитку України	50
3.2. Міжнаціональне співробітництво України у сфері інновацій.....	56
3.3. Інноваційна модернізація економіки України як основа сталого економічного розвитку.....	64
Висновки до 3 розділу.....	70
ВИСНОВКИ.....	73
Список використаних джерел.....	78
Додатки.....	85

ВСТУП

Актуальність теми дослідження дипломної роботи полягає в тому, що від ефективного розвитку інновацій та інноваційної діяльності залежить економічний розвиток країни та її конкурентоспроможність.

Одним з найважливіших завдань вітчизняної економіки в сучасних умовах є інтеграція України у світовий економічний простір на партнерських засадах. Складність розв'язання проблем інноваційної діяльності посилюється невизначеністю зовнішнього середовища. Проблема інноваційного розвитку тісно пов'язана з вибором стратегії розвитку країни, бо є її пріоритетним напрямком. Підходи до вибору напрямків інноваційної діяльності носять не тільки економічний, а й соціальний характер. Необхідно здійснювати пошук ефективних напрямків інноваційного розвитку з урахуванням впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на основі використання досягнень науково-технічного прогресу та вітчизняного і зарубіжного досвіду.

В останні роки проблемам інноваційного розвитку присвячено багато зарубіжних і вітчизняних наукових публікацій. Так, різні теоретичні аспекти цієї проблеми висвітлено в наукових працях таких відомих зарубіжних дослідників як І. Ансоф, Е. Брукінг, Л. Водачек, О. Водачкова, П. Друкер, В. Кінг, Д. Клиланд, М. Портер, Р. Ричард, Б. Санто, Р. Уотерман, Й. Шумпеттер.

Значна кількість досліджень вітчизняних учених також присвячена проблемі інновацій. Це – Амітан В., Амоша О., Бажал Ю., Бойко Є., Бондарев П., Гальчинський А., Геєць В., Данько М., Добров Г., Забарна Е., Кизим М., Ілляшенко С., Козаченко А., Кредісов А., Кредісов В., Крупка М., Лапко О., Лукінов І., Нейкова Л., Оноприєнко В., Туган-Барановський М., Черваньов Д., Чумаченко М., Чухрай Н., Шинкаренко В., Шкворець Ю., Яковлев А..

Незважаючи на наявність великої кількості наукових робіт, ще й досі не вироблено єдиної політики щодо обґрунтування теоретико-методологічних підходів до стратегії інноваційного розвитку, принципів стратегічного управління науково-дослідними і дослідно-конструкторськими розробками, відсутні розробки щодо формування їх стратегії, визначення та оцінки науково-технічного потенціалу як основи їх організаційного розвитку. Існує проблема щодо організаційного моделювання інноваційної діяльності, обґрунтування відповідних організаційних структур управління інноваційним розвитком тощо. Крім того, необхідно здійснювати кількісну оцінку впливу інноваційної діяльності на його кінцеві результати.

Інноваційний розвиток економіко-виробничих структур, під якими пропонується розуміти підприємства різних організаційно-правових форм та скооперовані з ними структури виробничого і невиробничого характеру, промислово-фінансові групи, холдинги та ін., є складовою частиною інноваційного розвитку економіки і важливим аспектом відтворення виробничих відносин, що полягають в оновленні складу і побудови основних фондів та удосконаленні організації їх використання як на стадії формування, так і науково-технічної підготовки виробництва.

Об'єкт дослідження дипломної роботи – інновації та інноваційна діяльність в світі та Україні.

Предмет – обґрунтування впливу інновацій на економічний розвиток.

Методами дослідження є: індукції та дедукції, аналіз та синтез, графічний, статистичний метод, сходження від абстрактного до конкретного, вибірковий метод.

Метою дослідження дипломної роботи є розробка рекомендацій щодо поліпшення інноваційної модернізації економіки України як основи сталого економічного розвитку. Для досягнення поставленої мети нами виконані наступні завдання:

— проаналізовано теоретичні аспекти інновацій;

- розглянуто формування інноваційної теорії;
- дано оцінку концепції інноваційного розвитку економіки;
- розглянуто вплив інновацій на економічний розвиток країн;
- досліджено співробітництво країн у сфері інновацій;
- проаналізовано сучасний стан інноваційного розвитку України;
- виділено проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні.

У роботі використані фундаментальні праці вітчизняних і зарубіжних економістів, в яких висвітлюються проблеми інноваційної діяльності, чинне законодавство України, що регламентує інноваційну діяльність. Практична значимість роботи полягає в тому, що основні висновки і розробки можуть бути використані в процесі обґрунтування інноваційної модернізації економіки України як основи сталого економічного розвитку.

За темою дослідження було опубліковано:

Паламарчук А. О. Теорія інновацій: необхідність розвитку та вплив на економічне зростання країни / А. О. Паламарчук // Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємництвом. Кафедра загальної економічної теорії та економічної політики. – 2018. – № 1. – С. 69 – 69.

Паламарчук А. О. Формування та розвиток теорії інновацій / А. О. Паламарчук // Актуальні проблеми розвитку економічної теорії в умовах глобалізації: Матеріали XIII всеукраїнської науково-практичної конференції «Покританівські читання». – Одеса: ОНЕУ, 2017. – С. 121 - 122.

Паламарчук А. О. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні / А. О. Паламарчук // Актуальні проблеми розвитку економічної теорії в умовах глобалізації: Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Покританівські читання». – Одеса: ОНЕУ, 2018. – С. 92 - 93.

ВИСНОВКИ

1. Інноваційний шлях розвитку за своєю суттю орієнтований на збільшення доходів, на відміну від екстенсивного і інтенсивного варіантів розвитку, орієнтованих на збільшення обсягів виробництва і зниження витрат відповідно. Крім того, орієнтація на інноваційний розвиток йому адаптуватися до змін умов зовнішнього середовища і тривалий час досягати економічного росту.

Ефективність функціонування та розвиток економіки в сучасних умовах господарювання неможливий без формування економічно обґрунтованої стратегії інноваційного розвитку. Проте кризові явища в економіці постійно гальмують інноваційний розвиток, залишаючи більшість креативних рішень на ідейній стадії, унеможливаючи їх практичне втілення. Актуального значення за таких умов набуває створення ефективної системи управління інноваційними процесами на всіх етапах розвитку країни. Формування такої системи вимагає комплексного дослідження перспектив науково-технічного розвитку відповідних галузей, розробки та впровадження саме таких проектів, які базуються на нововведеннях та мають інноваційний характер.

2. Результати проведеного нами аналізу показали, що у вітчизняній економіці внаслідок високих ризиків, обмеженості можливостей фінансового ринку, нестабільної політичної і економічної ситуації, навіть використовуючи державну підтримку інноваційного розвитку, не можливо створити й розвивати всі компоненти інноваційної структури одночасно і однаково. Потрібні послідовні кроки і заходи в реалізації механізмів підтримки і ініціювання інноваційної діяльності у промисловому комплексі й малому підприємстві України. Незважаючи на те, що побудова сучасної інноваційної моделі економіки України, ще тільки починається, з'являються нові організаційні форми господарювання і кооперації між етапами і учасниками інноваційного процесу, формуються умови для створення ринкових відносин між ними.

Постійні зміни в економіці і пристосування до них, потреба в якісному і швидкому впровадженні інновацій вимагає нових підходів до створення структурних компонентів з урахуванням механізмів державного регулювання і підтримки комерційного сектору.

3. Основна роль у формуванні національної інноваційної системи відводиться державі через регулювання науково-інноваційної сфери, в рамках якої створюються, зберігаються та поширюються інноваційні знання та технології. При цьому держава здатна підтримувати та стимулювати інноваційну діяльність за допомогою: формування та вдосконалення законодавчої та нормативної бази регулювання; фінансування з державного бюджету інноваційних програм, проектів та створення об'єктів інноваційної інфраструктури; організації закупівлі для державних потреб наукомісткої інноваційної продукції та передової техніки; створити у встановленому законодавством порядку пільгові умови для здійснення інноваційної діяльності та стимулювати інвесторів.

4. На нашу думку, входження України в глобальний інноваційний простір є стратегічно важливим завданням на середньострокову перспективу. З цією метою держава, залишаючись головним «спонсором» сектору досліджень і розробок, а також «арбітром», повинна докласти всіх зусиль щодо лібералізації вітчизняного законодавства в галузі науки, вищої освіти та інновацій. Необхідно створити систему фіскального стимулювання приватного капіталу, який інвестує в високотехнологічні галузі промисловості, а також в сектор досліджень і розробок. Можна було б порадити і збільшити фінансування вітчизняної науки, але в умовах нестабільності економіки, виконання цього завдання вбачається нереальним.

5. Проведене дослідження показало, що Україна неконкурентоспроможна в технологічному плані і її позиції у світовій системі відкритих інновацій зовсім не найкращі. Окрім того, маємо певні системні кризи, пов'язані з недосконалим функціонуванням інститутів. Україна майже не враховує фактор позиції країни

в глобальній економічній системі і переважно концентрується в питаннях становлення національної інноваційної системи виключно на можливостях і пріоритетах внутрішнього інноваційного потенціалу, що є хибною практикою. Не менш важливим завданням є посилення кооперації з країнами-сусідами, з якими історично склалися міцні науково-освітні зв'язки: Польщею, Казахстаном, Білоруссю, Румунією, Туреччиною та ін. Головним і першочерговим завданням є розробка і затвердження в установленому законом порядку стратегії інноваційного розвитку країни в умовах глобалізації на довгострокову перспективу, а також «оновлення» чинного нормативно-правового законодавства відповідно до реалій часу. В іншому випадку пом'якшити протиріччя глобалізації у зазначеній сфері, що в умовах розгортання всесвітніх інноваційних процесів є визначальним, неможливо.

6. Новий підхід щодо розуміння ролі інновацій і інноваційної діяльності в конкурентоспроможності національних економік на світовій арені вимагає нової економічної стратегії, яка має враховувати такі завдання, як розвиток національної інноваційної системи та державна підтримка її основних інституцій; поглиблення інтернаціоналізації національної інноваційної системи на основі впровадження міжнародних стандартів забезпечення; збільшення частки наукоємної продукції в структурі експорту; збільшення обсягів фінансування фундаментальних і прикладних досліджень, в тому числі використання міжнародних механізмів проведення та фінансування НДДКР; впровадження прогресивних форм навчання і підготовки фахівців з об'єднанням зусиль держави і приватного сектору; активізація комерціалізації інновацій, створення каналів їх дифузії для забезпечення більш широкого освоєння нововведень.

7. Саме інновації здатні пояснити безпрецедентне зростання ринкової економіки розвинених країн, досягнення світових рівнів конкурентоспроможності та зайняття ними провідних позицій на міжнародних ринках товарів та послуг через вдалу конкурентну боротьбу та перемогу над

суперниками. Саме інновації, які спрямовані на створення нової або поліпшення існуючої продукції, послуг або технологій, можуть розглядатися як головне питання підвищення конкурентоспроможності як окремих підприємств, так і економіки в цілому. Слід відзначити, що сьогодні немає країни, де економічне змагання за лідерство на світових ринках не пов'язувалося б з інноваціями, а України це стосується ще більшою мірою, адже створити і, особливо, утримати національні конкурентні переваги, реалізувати їх в економіці глобального ринку можна лише шляхом упровадження інноваційної моделі розвитку. Таким чином, основою нового стратегічного курсу, його визначальним пріоритетом для нашої країни мають стати розроблення та реалізація програми, спрямованої на розвиток інноваційної моделі економічного зростання, утвердження України як високотехнологічної держави, що має реалізовуватися через нову стратегію промислово-інноваційної політики. Необхідно змінити пріоритети промислової політики України і перш за все здійснити переорієнтування промислового комплексу на переважний розвиток високотехнологічних галузей. Інноваційний шлях розвитку дозволить не тільки прискорити економічний розвиток держави, але й досягти необхідного рівня конкурентоспроможності продукції з метою вільного конкурування на світових ринках товарів та послуг.

8. Україна бере активну участь у міжнародному співробітництві у сфері розробок інноваційних технологій. Вона є учасником низки спільних науково-дослідних проектів з США, Австралією, Республікою Корея, Китаєм, Індією, Малазією, Японією, Бразилією та низкою інших країн. Пріоритетними напрямками міжнародної співпраці наразі є аерокосмічна галузь, електротехніка та електроніка, напівпровідникові технології, інформатика, оптика та сенсори, біологія та біотехнології, нанофізика та нанотехнології, інформаційно-комунікаційні технології, фізика високих енергій та фізика елементарних частинок, ядерних технологій. Україна є учасником низки аерокосмічних проектів.

9. В Україні, незважаючи на низькі показники інноваційної активності, спостерігається позитивна тенденція до розвитку інновацій. У разі успішної реалізації державної політики науково-технічного розвитку буде сформульована інноваційна модель держави з конкурентною національною економікою. Розумне використання інноваційних розробок на рівні держави, а також, зокрема, впровадження їх на промислових підприємствах створить позитивний образ інноваційного потенціалу в Україні, залучить у країну іноземних інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Каракай Ю. В. Національні особливості інноваційного ринку / Ю. В. Каракай // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право) – Вип. 1-2. – К. : НАУ. – 2014. – С. 96-103.
2. Степанов М. В. Забезпечення інноваційної діяльності / М. В. Степанов // Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць. – Вип. 214 : в 4 т. – Т. 1. – Дніпропетровськ : ДНУ. – 2016. – С. 5-15.
3. Звягінцева О. Б. Стратегія наукової та інноваційної діяльності: пріоритети та шляхи забезпечення: монографія / О.Б. Звягінцева, О. Д. Витвицька, Т. П. Кальна-Дубінюк [та ін.]. – К. : НУБіП України, 2011. – 298 с.
4. Звягінцева О. Б. Проблеми і перспективи ринково-орієнтованого управління інноваційним розвитком : монографія / О. Б. Звягінцева, В. Г. Герасимчук, Т. Б. Решетілова [та ін.] / За ред. С. М. Ілляшенка. – Суми : Папірус, 2011. – 644 с.
5. Шастопалов Г. Г. Інноваційний потенціал економічного зростання країни // Інноваційно-інвестиційна стратегія розвитку національної економіки : зб.наук.праць / Г. Г. Шастопалов. – Київ, 2014. – С. 39-54.
6. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком : навч. посіб. / С. М. Ілляшенко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Суми : Університетська книга. – К. : Княгиня Ольга, 2015. – 324 с.
7. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент : учеб. для вузов. / Р. А. Фатхутдинов. – 5-е изд. – СПб. : Питер, 2017. – 448 с.
8. Забарна Е. М. Інноваційно-інвестиційний фактор економічного розвитку України : монографія / Е. М. Забарна. – Одеса : Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, 2006. – 304 с.
9. Зверяков М. І. Теоретична парадигма сталого розвитку та українські реалії / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2018. – №10. – С. 10-31.
10. Зверяков М.И. Теоретические проблемы формирования национальной экономической системы: монография / М.И. Зверяков. –

Одесса: Астропринт, 2012. – 352 с.

11. Зверяков М. І. У пошуках виходу з кризи [Текст] / М. І. Зверяков // Економіка України. — 2013. — № 8(621). — С. 4–21.

12. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми концепції методи : навч. посіб. / С. М. Ілляшенко. – Суми : Університетська книга, 2013. – 278 с.

13. Інноваційний розвиток промисловості України / О.І. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Гречан та ін.; за ред. проф. О.І. Волкова, проф. М. П. Денисенка. – К. : КНТ, 2016. – 648 с.

14. Стеченко Д. М. Інноваційні форми регіонального розвитку: навч. посіб. / Д. М. Стеченко. – К. : Вища шк., 2015. – 254 с.

15. Сміян Л. С., Нікітін Ю.В. Правові основи інвестиційної та інноваційної діяльності. Кримінологічний аспект : навч. посіб. / Л. С. Сміян, Ю. В. Нікітін. – К. : КНТ, 2016. – 368 с.

16. Забарная Э. Н. Макроэкономика : учеб. [для высш. учеб. завед.] / Н.С. Поповенко, Э. Н. Забарная, П.С. Маковеев. – Одесса : ОГПУ, 2011. – 165 с.

17. Забарна Е. М. Інвестиції в інновації як основа соціально-економічного розвитку регіону // Науковий вісник Чернівецького ун-ту : зб. наук. праць / С. К. Харічков, Е. М. Забарна. – Чернівці, 2012. – Вип. 141. Економіка. – С. 15-19.

18. Glader, Marcus. Innovation Markets and Competition Analysis: EU Competition Law and US Antitrust Law. – Edward Elgar Publishing, 2016. – S. 79-92.

19. Гальчинський А. П. Обраним шляхом / А. П. Гальчинський. – К. : Либідь, 2018. – 64 с.

20. Алексеев А. Складові економічного реформування в Україні / А. Алексеев, Ю. Архангельский // Економіка України. – 2015. – № 4. – С. 59.

21. Соловьев В. П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике (синергетические эффекты инноваций) / В. П. Соловьев. – К. : Фенікс, 2014. – 560 с.

22. Рубан В. Инновационная модель стратегического развития Украины: методология и опыт / В. Рубан, О. Чубукова, В. Некрасов // Экономика Украины. – 2015. – № 6. – С. 14-20.
23. Ракицька С. О. Інфраструктурне забезпечення переходу до інноваційного типу розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.02.02 “Економіка і управління науково-технічним прогресом” / С. О. Ракицька. – Одеса, 2014. – 20 с.
24. Соколенко С. Формування інноваційних систем на основі промислових кластерів / С. Соколенко // Утвердження інноваційної моделі розвитку економіки України : наук.-практ. конф., 3-5 жовт. 2013 р. : тези допов. – К., 2013. – С. 271-278.
25. Пирожков С. І. Моделі і сценарії структурно-інноваційної перебудови економіки України // Інноваційно-інвестиційна стратегія розвитку національної економіки : зб. наук. праць / С. І. Пирожков. – Київ, 2017. – С. 5-10.
26. Кухарська Н. А. Україна в міжнародних рейтингах конкурентоспроможності та інноваційного розвитку / Н. А. Кухарська // Економіст . – 2017 .- № 1.- С. 5-12.
27. Carlin W., Mayer C. How Do Financial Synthesis affect. Economic Performance. – University College London and Said Business School. – University of Oxford. – 14. July, 2017.
28. Ben R. Martin. Technology foresight in a rapidly globalizing / International Practice in Technology Foresight. – Vienna : UNIDO. – 2012. – P. 14.
29. Інноваційний розвиток економіки та напрями його прискорення / За ред. В. П. Александрової. – К. : ІЕП НАН України, 2012. – 77 с.

30. Крупка М. І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України / М. І. Крупка. – Львів : Видавн. центр Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка, 2017. – 608 с.
31. Інноваційно-інвестиційна стратегія розвитку національної економіки : зб.наук.праць / НАН України об'єдн. ін-т економіки. Ред. кол. : Сухоруков А. І. (відп.ред.) [та ін.] – Київ, 2014. – 139 с.
32. Наука та інноваційна діяльність в Україні : стат. зб. / Держкомстат України. – К. : Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України, 2018. – 362 с.
33. Eurostat – Science and technology [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pages=1996,39140985&...science_technology&root=Yearlies_new_science_technology/I/I1/ir021.
34. Забарна Е. М. Соціально-економічний розвиток регіону на інноваційно-інвестиційній основі / Е. М.Забарна. – Одеса. : ІПРЕЕД, 2008. – 264 с.
35. Gilfillan S.C. Prediction of Technical Chage. – Review of Economics and Statistics, 1998. – P. 368-385.
36. Gilfillan S.C. The Sociology of Invention (Reprinted in 1963.) – Chicago, Follett, 1935 MIT paper back edition, March 2008.
37. Geiffer W., Scheider W., dogl R. Technologie Portfolio Management in: Saudt, Das Management von Innovationen, Frankfurt, 2009. – S. 107-124.
38. Schmookler J. Invention and Economic Growth. – Cambrige, Harvard University press, 1966.
39. Schmookler J. Economic Sources of Inventiv Activity. – Journal of Economic History, 2012.
40. Hicks J. R. The Theory of Wages (revised 1963). – London, Macmillan, 2010.

41. Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры / Й. Шемпетер ; [пер. с нем.]. – М. : Прогресс, 1982. – 455 с.
42. Забарная Э. Н. Проблемы формирования рынка научно-технической продукции / Н. С. Поповенко, Э. Н. Забарная // Придніпровський науковий вісник. Економіка. – 1997. – № 38 (49). – С. 34-37.
43. Менсфилд Е. Экономика научно-технического прогресса / Е. Менсфилд ; [сокр. пер. с англ.]. – М. : Прогресс, 2007. – 238 с.
44. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. д-ра. екон. наук, проф. Федулової Л.І. – К. : Основа, 2015. – 549 с.
45. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями. / Б. Твисс ; [сокр. пер. с англ.]. – М. : Экономика, 2017. – 783 с.
46. Забарная Э. Н. Стратегия развития промышленного производства на основе активизации инновационной деятельности : дис. канд. економ. наук : 08.07.01 / Забарная Э. Н. – Одесса, 1999. – 139 с.
47. Закон України “Про інноваційну діяльність” // Відомості Верховної Ради України. – № 40-IV – 2002. – № 36. – ст. 226.
48. Туган-Барановский М. Периодические промышленные кризисы / М. Туган-Барановский. – СПб., 2016. – 697 с.
49. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология. / Под ред. В. Иноземцева. – М.: Academia, 2017. – 124 с.
50. Solow R. A. Contribution on the Theory of Economic Growth // Quarterly of Economic. – 2008. – 574 с.
51. Сахал Д. Технический прогресс: концепции, модели, оценки / Д. Сахал ; [пер. с англ. Д. А. Данилова, О.И. Соколова] / Под ред А. А. Рывкина. – М. : Финансы и статистика, 1985. – 367 с.
52. Бажал Ю. Економічна теорія економічних змін : підруч. [для вищ. навч. закл.] / Ю.Бажал. – К. : Заповіт, 2016. – 225 с.

53. Щербак В. Затратно-новационная концепция “длинной волны” / В. Щербак // Экономика Украины. – 2008. – № 2. – С.53 -59.
54. Кондратьев Н.Д. Проблемы экономической динамики / Н. Д. Кондратьев. – М. : Экономика, 1989. – 202 с.
55. European Information Technology Observatory. [Электронный ресурс].
Режим доступа: <<http://www.eto.org.uk/etd/media/releases/pro24.htm>>
56. Bosserelle E. Le cycle Kondratiev; Mythe ou realite? // Futuribles. – P., 2001. – №267. – P. 63-78.
57. Денисенко М. П. Теоретичні засади інноваційного розвитку економіки України // Інноваційно-інвестиційна стратегія розвитку національної економіки: зб. наук. праць / М. П. Денисенко, А. П. Гречан. – Київ, 2018. – С. 105-119.
58. Kitchin J. Cycles and Trends in Economic Factors // Review of Economic Statistics, January 1923 preliminary. – Vol. 5. – P. 1016.
59. Schumpeter J. Business Cycles: A Theoretical, Historical and Statistical Analysis of Capitalist Process. – New York, McGraw-Hill, 1939.
60. Kuznets S. Shumpeters Business Cycles. American Economic Review. 1940, 30, 250-371. Reprinted in: Kuznets S. Economic Change (Selected Essays in Business Cycles. National Income, and Economic Growth). – London, Heinemann, 1954.
61. Van Duijn J.J. The Long Wave in Economic Live: London, 1983. – P. 9.
62. Forrester J.W. Innovations and Economic Change // Futures. – 1981. – Vol.13. –№4. – P. 324.
63. Levine R. Financial Development and Economic Growth: Views and Agenda. – Journal of Economic literature. – Vol. XXXV. – June 1997. – P. 688-726.

64. Mensch.G. Gemischtwirtschaftliche Innovationspraxis. – Gottingen. 1976. – 285 p.
65. Економіка й організація інноваційної діяльності : підруч. [для вищ. навч. закл.] / О. І. Волков, М. П. Денисенко, А. П. Гречан [та ін.] ; Відп. ред. О. І. Волкова, проф. М. П. Денисенко. – К. : Професіонал, 2017. – 960 с.
66. Кейнс Дж.М. Избранные произведения / Дж.М. Кейнс. ; пер.с англ. – М. : Прогресс, 1993. – 263 с.
67. Щербак В. М. Інноваційна інтеграція України зі світовою економічною системою / В. М. Щербак // Наука та наукознавство. – 2008. – № 4. – С. 24-31.
68. Федулова Л. І. Інноваційна економіка : підруч. [для вищ. навч. закладів] / Л. І.Федулова. – К. : Либідь, 2016. – 480 с.